

7.3.2013

Tuusulan kunta
Kaavoitus

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon ennakkolausunto

LOTTA SVÄRD SÄÄTIÖ, TUUSULAN RANTATIE, UUDISRAKENNUSHANKE /
ASEMAKAAVAN MUUTOS

Lottamuseon nykyiset tilat ovat riittämättömät. Säätiö esittää uuden kokoelmakeskuksen rakentamista Lottamuseon yhteyteen. Myös asuinrakentamista halutaan kiinteistön alueelle lisää.

Syväranta on yksi keskeinen osa Tuusulan rantatien valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Nykyinen Lottamuseona toimiva rakennus sijaitsee ns. Syvärannan huvilan palstalla. Syväranta on Tuusulanjärven vanhimpia huvilapalstoja. Ensimmäinen omistaja kenraalikuvernöörikanslian virkamies Birger Lundahl hankki palstan omistukseensa 1869. Palstalla on ollut useita yksityisiä omistajia ja huvilalla on vietetty vilkasta kulttuurielämää. Syvärannan yksi vaihe oli, kun se toimi Onni W. Tuiskun säätiön perustamana sanomalehtimiesten lomakotina vuosina 1922-1936. Lotta Svärd järjestö osti paikan vuonna 1936. Vuonna 1944 Syväranta siirtyi lakkautetulta Lottajärjestöltä Naisten Huoltosäätiölle. Vanha päärakennus tuhoutui tulipalossa vuonna 1947. Nykyisin tontilla sijaitseva päärakennus valmistui 1990-luvun puolivälissä ja se mukailee vanhaa paikalla sijainnutta huvilaa. Rannan puolella sijaitseva Ruotsinmaja 1940-luvun alusta on voimassa olevassa asemakaavassa suojeltu rakennus.

Nykyisin päärakennuksen lisäksi Rantatien itäpuolella sijaitsee yksittäisiä erikäisiä asuin- ja talousrakennuksia. Vanhinta rakennuskantaa edustaa vaaleaksi maalattu huvilarakennus, joka edelleenkin toimii asuinrakennuksena. Se on ilmeisesti 1910-20-luvulta ja sitä on jonkin verran muutettu vuosien aikana. Rakennuksen on kuitenkin melko hyvin säilyttänyt alkuperäistä asuaan ja sillä on kulttuurihistoriallista arvoa osana palstan varhaisempaa historiaa. Puutalo Oy lahjoitti järjestölle Tikka-valmistalonsa vuonna 1947, se pystytettiin Rantatien varrelle. Se on pienikokoinen lautarakenteinen tyyppitalo. Vaatimaton rakennus liittyy osaltaan Naisten Huoltosäätiön toimintaan Syvärannassa. Sillä on kulttuurihistoriallista arvoa varhaisena Puutalo Oy:n tyyppitalona.

Varakkaan ja menestyneen teollisuusmiehen Usakovin tultua palstan omistajaksi 1907 Suvirannan puutarhasta muokattiin upea puutarhataiteellinen kokonaisuus suihkulähteineen, vierashuviloineen, huvimajoineen, kalalammikoineen ja laitureineen. Omistajan vaihdosten jälkeen puutarhaa alettiin hoitaa tavanomaisemmin ja 1930- ja 40-luvulla puutarhaa on luonnehdittu melko

C:\Users\Toimisto\AppData\Local\Microsoft\Windows\Temporary Internet Files\Content.Outlook\KGSICR7X\Tuusula Lottamuseo
ennakkolausunto.doc

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Sofiankatu 4
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/>

Puhelin
+358 9 310 36630

Faksi
+358 9 310 36664

Tilinumero
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

7.3.2013

tyypilliseksi kotimaisen puutarhakulttuurin edustajaksi. Puutarhassa on edelleen jäljellä vanha omenatarha Rantatien lähellä. Rantatien yli johtaa komea lehmuskujanne entisen rantalaiturin paikalle, se on puutarhan säilynyt pääakseli, jonka toisena päteenä on päärakennuksen keskifrontoni. Puutarhassa ja sen laidoilla on havupuuryhmiä.

Säätiö esittää pientalorakentamista ns. Tikkamökin ja 1970-luvulla rakennetun asuinrakennuksen paikalle ja kokoelmakeskusta Lottamuseon välittömään läheisyyteen. Esitetyt uudisrakennusten paikat merkitsisivät, että vaaleaksi maalattu huvilarakennus ja ns. Tikkamökki sekä 1970-luvun pientalo jouduttaisiin purkamaan uudisrakentamisen alta.

Syvärannan päärakennuksen ja Tuusulanjärven välinen puutarha- ja puistoalue on maisemallisesti arvokas ja hyvin säilynyt kokonaisuus, jota tulee vaalia. Asemakaavan muutoksessa on turvattava maisemallisesti arvokkaan kokonaisuuden ja avointen järvelle suuntautuvien näkymien säilyminen. Maakuntamuseon näkemyksen mukaan palstan vanhinta rakennuskantaa edustavan valkoisen huvilarakennuksen säilyminen osana pihapiirin rakennuskantaa olisi paikan rakennuskannan kerroksellisuuden säilymisen kannalta toivottavaa. Maakuntamuseo katsoo, että uuden kokoelmakeskuksen sijoittamista Lottamuseon päärakennuksen koillispuolelle voidaan kuitenkin tutkia. Maakuntamuseon mielestä tulee esittää myös sellainen vaihtoehto, jossa valkoinen huvilarakennus voisi säilyä ja mahdollisesti olla osana uutta kokoelmakeskusta. Uuden kokoelmakeskuksen sijoittelussa on olennaista, että se on mahdollisimman näkymättömissä Rantatieltä katsottuna. Sen tulee myös olla selkeästi alisteinen Lottamuseon rakennukselle, rakennusmassan jakaminen pienempiin osiin tulisi olla suunnittelussa ohjenuorana. Kokoelmakeskusrakennuksen suunnittelu on haastava tehtävä, johon ryhtyvältä vaaditaan ymmärrystä ja kokemusta arvokkaiden kulttuuriympäristöjen täydennysrakentamisesta.

Uudisrakentamista Rantatien varteen ns. Tikkamökin paikalle voidaan maakuntamuseon mielestä tutkia edellyttäen, että rakentaminen on mahdollisimman pienimuotoista, paikkaansa sovitettua ja olemassa olevaa puustoa säästävää.

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Sari Saresto
tutkija

Tiedoksi:

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan Ely-keskus